Sovereign Institute Policy Opinion București, 14 septembrie 2026

DE LA SUCCESUL DORIT LA SUCCESUL TOLERAT ŞI, ÎN CURÂND, AMENINȚAT

FROM DESIRED SUCCESS TO TOLERATED SUCCESS AND, SOON, THREATENED SUCCESS

România are o problemă despre care vorbim prea puțin, și anume relația noastră cu succesul. În câteva decenii am trecut de la o societate care își dorea aproape unanim succesul la una care îl privește cu suspiciune. Iar următoarea etapă e și mai periculoasă, fiindcă de la succesul dorit am ajuns la succesul tolerat și, în curând, la succesul amenințat.

Nu e aici doar o problemă economică. E una culturală, socială și politică. Și poate deveni una dintre marile vulnerabilități ale României în deceniul care vine.

Când România știa unde merge

După 1989, România a avut, cu toate ezitările, ceva rar. Avea o direcție. NATO și Uniunea Europeană nu au fost doar obiective de politică externă, ci un plan de țară ușor de înțeles. Trebuia să ajungem „acolo”: mai occidentali, mai prosperi, mai siguri, mai liberi. Succesul individual și cel național începeau în aceeași poveste. Dacă o companie creștea, dacă un tânăr devenea antreprenor, dacă o familie intra în clasa de mijloc, toate confirmau aceeași direcție. România recupera decalaje.

Iar recuperarea a fost reală, nu doar clamată. PIB-ul pe cap de locuitor a urcat de la circa 26% din media europeană în 2000 la aproape 78% în 2024. Raportat la puterea de cumpărare, s-a triplat în numai șaptesprezece ani de la aderare, de la aproximativ 10.800 la circa 31.000 de euro. Este una dintre cele mai rapide convergențe din istoria Uniunii. Numai că destinația instituțională a fost atinsă înainte ca România să-și fi definit următoarea destinație psihologică. Aici avem o problemă.

Traversarea deșertului

De aproape două decenii, România traversează ceea ce aș numi deșertul dintre două proiecte de țară. Primul (integrarea occidentală) a fost atins. Al doilea nu e încă destul de clar.

Vrem să fim între primele zece economii ale Uniunii? Să fim un hub industrial al Europei? O putere la Marea Neagră? Un campion tehnologic? O țară din care tinerii nu mai pleacă? Probabil câte puțin din toate. Dar societățile au nevoie de o poveste simplă despre unde vor să meargă. În absența ei, acumularea economică nu produce automat acumulare de optimism.

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

Mai ales că beneficiile occidentalizării nu au fost distribuite uniform. Există o Românie care a câștigat enorm în treizeci de ani și o Românie care privește succesul celorlalți de la distanță. Iar această distanță creează premisele pentru populism.

Succes dorit. Succes tolerat. Succes amenințat

Când o societate crede că succesul e posibil și pentru ea, succesul celuilalt devine inspirație. Când mobilitatea socială pare să încetinească, el devine tolerabil, dar suspect. Iar când oamenii ajung să creadă că sistemul funcționează împotriva lor, succesul celuilalt devine dovada nedreptății sistemului.

De aici până la demonizarea succesului nu mai e mult. Antreprenorul devine „profitor". Multinaționala, „exploatator". Expertul, „elitist". Cel care a studiat afară, „globalist". Profitul, aproape o vină.

Populismul e extraordinar de eficient în a transforma diferențele de rezultate în diferențe morale. Nu mai avem oameni care au reușit mai mult și oameni care trebuie ajutați să reușească, avem „ei" și „noi". Este una dintre cele mai periculoase transformări pentru o țară care încă are de recuperat masiv. România nu are nevoie de mai puțin succes. Are nevoie de mult mai mult succes și de mult mai mulți oameni care să simtă că pot lua parte la el.

Succesul trebuie socializat

Aici sectorul privat are o responsabilitate pe care nu și-o asumă suficient. Businessul comunică produse, rezultate financiare, investiții, CSR. Mult mai rar comunică sens. O fabrică nu produce doar EBITDA, ci salarii, furnizori locali, competențe, exporturi, taxe. Un antreprenor român ajuns în zece țări nu e doar un om bogat, ci dovada că România poate produce campioni. Un tânăr dintr-un oraș mic ajuns inginer sau cercetător nu e o poveste individuală, ci dovada că ascensorul social funcționează. Succesul trebuie făcut nu doar comprehensibil, ci și imitabil.

Există țări precum Irlanda, Estonia sau Finlanda de la care avem ce învăța. Irlanda a înțeles devreme că prosperitatea nu putea fi doar proiectul businessului sau al guvernului. Sistemul său de social partnership a adus la aceeași masă angajatori, sindicate, agricultori, comunități și stat, iar rezultatul se vede în date, de la 130% din media europeană în 2010 la 238% în 2025. Mesajul implicit e esențial. Prosperitatea trebuie, așadar, negociată social pentru a putea fi apărată politic.

Estonia a mers pe alt drum și a transformat modernizarea în identitate națională. Tiger Leap, lansat în anii '90, a dus computerul și internetul în toate școlile. Astăzi mecanismul se repetă cu AI Leap, un parteneriat public-privat care, din septembrie 2025, oferă gratuit instrumente de inteligență artificială primilor 20.000 de elevi și la aproape 4.700 de profesori. Nu întâmplător Estonia are astăzi un cont activ de ChatGPT la fiecare patru cetățeni. Diferența dintre o țară cu companii de succes și una cu o cultură a succesului trece exact pe aici.

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

Finlanda oferă a treia lecție. Patru mari fundații private au creat Timeout Foundation tocmai din îngrijorarea față de polarizare, cu o misiune cât se poate de simplă, aceea de a aduce mai mult dialog constructiv, mai puțină încrâncenare și mai mulți cetățeni în conversația publică. Nu toate problemele societății trebuie externalizate către politicieni. Societatea își poate construi singură infrastructura de încredere.

România are nevoie de o Coaliție pentru Succes

Poate acesta e următorul mare proiect al sectorului privat și al societății civile. Nu încă o asociație. Nu încă o conferință la București. Nu încă o gală cu aceiași oameni care se cunosc deja. Ci un val social pentru succes.

Companii românești și internaționale, antreprenori, universități, ONG-uri, profesori, comunități locale, diaspora, presă și oameni credibili ar putea construi împreună o altă narațiune despre prosperitate. Principiul e simplu. Succesul meu nu trebuie să însemne eșecul tău, ci dovada că și succesul tău e posibil.

O astfel de mișcare ar trebui să scoată succesul din marile săli de conferințe și să-l ducă la Botoșani, Craiova, Reșița, Vaslui, Galați. Să arate antreprenori locali, copii de la țară ajunși profesioniști globali, fabrici, cercetători, agricultori performanți, profesori extraordinari. Să arate și cei aproape 5,7 milioane de români din diaspora, inclusiv pe cei care încep, în sfârșit, să se întoarcă. Și, mai ales, să explice cum au reușit.

Pentru că opusul populismului nu este elitismul. Opusul populismului este posibilitatea.

De la storytelling la success-telling

România vorbește enorm despre problemele sale și aproape deloc, sistematic, despre reușitele sale. Nu propun o propagandă pozitivă, pentru că oamenii detectează imediat optimismul artificial.

Trebuie să putem spune simultan două adevăruri. România are probleme serioase și tot România este una dintre marile povești europene de recuperare din ultimele decenii. Cele două nu se exclud. Avem nevoie de mai puțin storytelling cosmetizat și de mai mult success-telling documentat: date, oameni, companii, comunități, ascensoare sociale, exemple replicabile.

Aici businessul poate face ceva ce politicii îi reușește tot mai greu, adică să vorbească despre viitor cu credibilitatea celui care chiar investește în el.

Marea bătălie este pentru optimism

Populismul nu câștigă doar alegeri. Poate câștiga ceva mult mai important, imaginația unei societăți. În clipa în care majoritatea crede că mâine va fi inevitabil mai rău, aproape orice proiect de dezvoltare devine vulnerabil. Investiția poate fi prezentată drept jaf. Reforma, drept conspirație. Expertiza, drept aroganță. Succesul, drept furt.

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

De aceea optimismul nu e naivitate. Pentru o țară încă în proces de convergență, optimismul este infrastructură strategică. România are nevoie de investiții, autostrăzi, energie, educație și tehnologie. Dar are nevoie și de ceva mai greu de construit, adică de convingerea colectivă că merită să continuăm să avansăm.

Politicul ar trebui să ofere această perspectivă. Dacă temporar nu poate, societatea nu-și permite să aștepte. Businessul și societatea civilă trebuie să intre în joc. Fiindcă următoarea mare bătălie a României nu e doar pentru PIB. Este pentru felul în care românii se raportează la reușită.

Trebuie să refacem drumul înapoi, de la succesul amenințat la cel tolerat, de la cel tolerat la cel dorit și, în final, de la succesul dorit la succesul împărtășit. Abia atunci România va fi ieșit cu adevărat din deșert.

Radu Magdin
CONSULTANT PRINCIPAL PENTRU RELAȚII INTERNAȚIONALE

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

ENGLISH VERSION

Versiunea în limba engleză

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

FROM DESIRED SUCCESS TO TOLERATED SUCCESS AND, SOON, THREATENED SUCCESS

Romania has a problem we talk about too little, namely our relationship with success. In a few decades we went from a society that wanted success almost unanimously to one that looks at it with suspicion. And the next stage is even more dangerous, because from desired success we have moved to tolerated success and, soon, to threatened success.

This is not only an economic problem. It is also a cultural, social and political one. And it could become one of Romania's great vulnerabilities in the coming decade.

When Romania knew where it was going

After 1989, for all its hesitations, Romania had something rare. It had a direction. NATO and the European Union were more than foreign policy goals. They were a national plan that anyone could understand. We had to get "there": more Western, more prosperous, safer, freer. Individual success and national success fitted into the same story. If a company grew, if a young person started a business, if a family joined the middle class, it all confirmed the same direction. Romania was closing the gap.

And the catching up was real, not merely claimed. GDP per capita rose from about 26% of the EU average in 2000 to almost 78% in 2024. In purchasing power terms it tripled in just seventeen years after accession, from about 10,800 to around 31,000 euros. That is one of the fastest convergence stories in the history of the Union. But the institutional destination was reached before Romania had defined its next psychological destination. This is where our problem lies.

Crossing the desert

For almost two decades Romania has been crossing what I would call the desert between two national projects. The first one (Western integration) has been achieved. The second is still not clear enough.

Do we want to be among the ten largest economies in the Union? An industrial hub for Europe? A Black Sea power? A technology champion? A country young people no longer leave? Probably a bit of each. But societies need a simple story about where they want to go. Without one, economic accumulation does not automatically turn into an accumulation of optimism.

All the more so because the benefits of Westernisation were not spread evenly. There is a Romania that has gained enormously over thirty years and a Romania that watches other people's success from a distance. That distance is what gives populism its opening.

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

Desired success. Tolerated success. Threatened success

When a society believes success is possible for its own people too, someone else's success is an inspiration. When social mobility seems to slow down, it becomes tolerable, but suspect. And when people come to believe that the system works against them, someone else's success becomes proof that the system is unfair.

From there it is a short step to demonising success. The entrepreneur becomes a "profiteer". The multinational, an "exploiter". The expert, an "elitist". The person who studied abroad, a "globalist". Profit becomes almost a fault.

Populism is extraordinarily good at turning differences in outcomes into moral differences. We no longer have people who have done better and people who need help to do well; we have "them" and "us". For a country that still has a great deal of catching up to do, few changes are more dangerous. Romania does not need less success. It needs far more success, and far more people who feel they can have a share in it.

Success has to be socialised

This is where the private sector has a responsibility it does not take on enough. Business communicates products, financial results, investments, CSR. Much more rarely does it communicate meaning. A factory produces more than EBITDA. It produces wages, local suppliers, skills, exports and taxes. A Romanian entrepreneur who has expanded into ten countries is more than a wealthy person. He or she is proof that Romania can produce champions. A young person from a small town who has become an engineer or a researcher is more than an individual story. It is proof that the social lift works. Success has to be made understandable, and it has to be made imitable as well.

There are countries such as Ireland, Estonia and Finland we can learn from. Ireland understood early on that prosperity could not be a project for business or government alone. Its system of social partnership brought employers, trade unions, farmers, communities and the state to the same table, and the result shows in the data, from 130% of the EU average in 2010 to 238% in 2025. The implicit message is the important part. Prosperity has to be negotiated socially if it is to be defended politically.

Estonia took a different road and turned modernisation into national identity. Tiger Leap, launched in the 1990s, brought computers and the internet into every school. Today the same mechanism is being repeated with AI Leap, a public-private partnership that since September 2025 has been giving free artificial intelligence tools to the first 20,000 pupils and to almost 4,700 teachers. It is no accident that Estonia now has one active ChatGPT account for every four citizens. The difference between a country with successful companies and a country with a culture of success lies precisely here.

Finland offers a third lesson. Four large private foundations set up the Timeout Foundation out of concern about polarisation, with a mission as simple as it gets, bringing more constructive dialogue, less bitterness

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

and more citizens into public conversation. Not every problem a society has needs to be outsourced to politicians. A society can build its own infrastructure of trust.

Romania needs a Coalition for Success

Perhaps this is the next big project for the private sector and civil society. Not another association. Not another conference in Bucharest. Not another gala with the same people who already know each other. A social wave for success, instead.

Romanian and international companies, entrepreneurs, universities, NGOs, teachers, local communities, the diaspora, the press and credible public figures could build a different story about prosperity together. The principle is simple. My success should not mean your failure. It should be proof that your success is possible too.

A movement like this should take success out of the big conference halls and bring it to Botoșani, Craiova, Reșița, Vaslui and Galați. It should show local entrepreneurs, children from villages who became professionals working worldwide, factories, researchers, high-performing farmers, remarkable teachers. It should also show the almost 5.7 million Romanians in the diaspora, including those who are finally starting to come home. Above all, it should explain how they did it.

Because the opposite of populism is not elitism. The opposite of populism is possibility.

From storytelling to success-telling

Romania talks a great deal about its problems and hardly ever, in any systematic way, about what it gets right. I am not proposing positive propaganda. People spot artificial optimism straight away.

We need to be able to say two true things at once. Romania has serious problems, and Romania is one of Europe's great catch-up stories of recent decades. The two do not cancel each other out. We need less cosmetic storytelling and more documented success-telling: data, people, companies, communities, social lifts, examples others can repeat.

Here business can do something that politics finds harder and harder, which is to talk about the future with the credibility of someone who is actually investing in it.

The great battle is for optimism

Populism does more than win elections. It can win something far more important, a society's imagination. Once most people believe tomorrow will inevitably be worse, almost any development project becomes vulnerable. Investment can be presented as plunder. Reform, as conspiracy. Expertise, as arrogance. Success, as theft.

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.

That is why optimism is not naivety. For a country still converging, optimism is strategic infrastructure. Romania needs investment, motorways, energy, education and technology. It also needs something harder to build, a shared conviction that it is worth continuing to move forward.

Politics ought to offer that outlook. If for the moment it cannot, society cannot afford to wait. Business and civil society have to step in. Romania's next great battle is about more than GDP. It is about the way Romanians relate to success.

We have to travel the road back again, from threatened success to tolerated success, from tolerated to desired and, finally, from desired success to shared success. Only then will Romania really have left the desert behind.

Radu Magdin
PRINCIPAL ADVISER FOR INTERNATIONAL RELATIONS

Sediul social / Registered office: Bd. Unirii nr. 11, bl. 2B, sc. 1, et. 1, ap. 2, Sector 4, București, România **Nr. Reg. / Reg. no.:** 81/23.07.2026 **CIF/Fiscal Code:** 55448673
E-mail: office@sovereign-institute.com **Web:** www.sovereign-institute.com
Asociație persoană juridică de drept privat, fără scop patrimonial, apolitică și independentă, constituită în temeiul O.G. nr. 26/2000.
Non-profit, non-political and independent association established as a private legal entity under Romanian Government Ordinance no. 26/2000.